

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Demokratik sistemlerin temel taşı, halkın iradesinin seçimler yoluyla yönetime yansımalarıdır. Seçimle iş başına gelen yerel yöneticilerin idari tasarruflarla görevden alınarak yerine merkezi yönetim tarafından kayyım atanması, seçmen iradesinin açıkça gasp edilmesi anlamına gelmektedir. Bu uygulamalar yalnızca yerel yönetimlerin özerkliğine zarar vermekle kalmamakta, aynı zamanda demokratik hukuk devletinin temel ilkeleriyle de çelişmektedir. Anayasa'nın 127. maddesi, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Belediye Kanunu ve uluslararası hukuk normları çerçevesinde belediye yönetimlerine yönelik yapılan müdahaleler hukuka aykırıdır.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, yerel yönetimlerin demokratik süreçler çerçevesinde bağımsız hareket edebilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Anayasa'nın 90. maddesi gereği Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, iç hukukun bir parçasıdır ve bağlayıcıdır. Ancak kayyım atamaları, bu anayasal ve uluslararası normlara aykırı olarak uygulanmaktadır. İçişleri Bakanlığı tarafından farklı illerde belediyelere kayyım atanmasının ardından belediyelerde yaşanan uygulamalar, belediyelerin borç durumu, kadın kazanımlarına ve çok dilli belediyecilik anlayışına yönelik baskılar, şeffaflık ve hukuka uygunluk noktasında ciddi tartışmalara yol açmıştır.

Seçmen iradesine yönelik müdahaleler devam etmektedir. 31 Mart 2024 tarihinde yapılan yerel seçimler sonucunda partimiz DEM Parti yönetimindeki 8 belediye ile Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) yönetimindeki 2 belediyeye kayyım atanmıştır. Seçimlerin ardından ilk kayyım girişimi Van'da yaşanmış, ancak halkın demokratik tepkisi sonucunda iktidar geri adım atmak zorunda kalmıştır.

3 Haziran 2024 tarihinde Hakkâri Belediyesi'ne kayyım atanmış, Belediye Eş Başkanı Sıddık Akış tutuklanmıştır. Akış, 5 Haziran'da yargılandığı Hakkâri 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 19 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Kent Uzlaşısı modeliyle seçilen CHP'li Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer, 30 Ekim 2024'te "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla gözaltına alınarak tutuklanmış, yerine İstanbul Vali Yardımcısı Can Aksoy atanmıştır.

4 Kasım'da partimiz yönetimindeki Mardin Büyükşehir Belediyesi, Batman Belediyesi ve Şanlıurfa'nın Halfeti Belediyesi'ne kayyım atanmıştır.

22 Kasım'da partimiz yönetimindeki Tunceli Belediyesi ile CHP'li Ovacık Belediyesi'ne kayyım atanmıştır. 20 Kasım'da Tunceli Belediye Eş Başkanı Cevdet Konak ile CHP'li Ovacık Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül'e verilen 6 yıl 3 ay hapis cezası kayyım atamasına gerekçe gösterilmiştir.

29 Kasım'da partimiz yönetimindeki Van'ın Bahçesaray Belediyesi Eş Başkanı Ayvaz Hazır görevden alınarak yerine kayyım atanmıştır. Hazır'a 2015 yılında belediyenin basın biriminde çalışırken izlediği bir basın açıklaması nedeniyle 3 yıl 11 ay ceza verilmiş ve "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla hakkında devam eden soruşturma kayyım atanmasına gerekçe yapılmıştır. Partimiz, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde Van'daki 14 belediyenin tamamını kazanmıştır. Partimiz yönetimindeki Mersin Akdeniz Belediye Eş Başkanları Nuriye Arslan ve Hoşyar Sarıyıldız, 10 Ocak'ta gözaltına alındıktan sonra tutuklanmıştır. 14 Ocak'ta Akdeniz Belediyesi'ne kayyım atanmıştır.

Gazetecilik yaptığı dönemde hakkında "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla dava açılan Siirt Belediye Eş Başkanı Sofya Alağaç, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. İçişleri Bakanlığı, 29 Ocak 2025'te Alağaç'ı görevden alarak yerine kayyım atamıştır. Bu gelişmeler sonucunda, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinden bu yana kayyım atanmış belediye sayısı 10'a çıkmıştır.

Siirt'e ilk olarak 16 Kasım 2016 tarihinde, o dönem belediye Eş Başkanı olan partimiz Eş Genel Başkanı Tuncer Bakırhan'ın tutuklanmasının ardından kayyım atanmıştır. Siirt Vali Yardımcısı Ceyhun Dilşad Taşkın, ilk olarak kadın kazanımlarına ve Kürtçe diline yönelik kısıtlamalarla gündeme gelmiştir.

Siirt Belediyesi'ne atanan kayyımlar, bedelsiz taşınmaz devirleri, kadın kurumlarının kapatılması, yandaş kadrolaşma ve Kürtçeye dönük tahammülsüzlükle her zaman gündemde olmuştur. Berfin Kadın Danışma Merkezi, Minik Adımlar Anaokulu, JINKART, 8 Mart etkinlikleri, el sanatları ve resim atölyeleri gibi projeler kayyım yönetimleri tarafından tek tek kapatılmıştır. Üç dilli belediyecilik anlayışı ortadan kaldırılmış, Celadet Ali Bedirhan Kütüphanesi'ndeki Kürtçe kitaplar raflardan kaldırılmıştır. Halkın kullanımına sunulan taziye evleri Ülkü Ocakları'na tahsis edilmiş, belediye taşınmazları satışa çıkarılarak kent halkının ortak kullanım alanları ticarileştirilmiştir.

Kayyım yönetimi, belediyenin mali yapısını kötüleştirilmiş, belediyeyi büyük bir borç yükü altına sokmuştur. Belediyenin devralındığı dönemde 115 milyon TL olan borcu, kayyım yönetimiyle birlikte 456 milyon 853 bin 781,39 TL'ye ulaşmıştır. Bu borçlar, belediye kaynaklarının keyfi ve şeffaf olmayan şekilde kullanıldığını göstermektedir. Kayyım uygulamaları, seçmen iradesini yok sayarak halkın demokratik haklarını gasp etmekte, yerel yönetimlerin özerkliğini ortadan kaldırmaktadır. Siirt başta olmak üzere kayyım atanmış belediyelerde yaşanan hukuksuzluklar, ülkenin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve anayasal çerçeveye aykırıdır. Halkın iradesine yönelik bu açık müdahaleler, demokrasinin temel ilkelerini zedelemekte ve yönetimde meşruiyet krizine yol açmaktadır. Partimiz, kayyım rejimine karşı halkımızla birlikte demokratik ve meşru mücadeleyi sürdürecektir.

Bu bağlamda;

1. Kayyım atamalarının gerekçesi nedir? Seçilmiş belediye eş başkanları hakkında kesinleşmiş yargı kararı olmaksızın görevden alınarak yerlerine kayyım atanması, hukuk devleti ilkesiyle nasıl bağdaştırılmaktadır?
2. Anayasa'nın 127. maddesi neden göz ardı edilmektedir? Bu madde, yerel yönetimlerin özerkliği ve seçimle iş başına gelen yöneticilerin görevden alınmasıyla ilgili açık hükümler içerirken, İçişleri Bakanlığı'nın kayyım atamaları hangi hukuki çerçeveye dayandırılmaktadır?
3. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı neden uygulanmıyor? Türkiye'nin taraf olduğu ve Anayasa'nın 90. maddesi gereği iç hukuk normu olarak kabul edilen bu uluslararası sözleşme, yerel yönetimlerin özerkliğini korumayı taahhüt ederken, kayyım atamaları bu sözleşmeye nasıl uygun görülmektedir?
4. Kayyım atanmış belediyelerin mali durumu neden şeffaf bir şekilde açıklanmıyor? Siirt Belediyesi örneğinde olduğu gibi, kayyım yönetimlerinde borçların katlanarak arttığı gözlemlenirken, İçişleri Bakanlığı bu mali yönetim zafiyetine yönelik herhangi bir denetim veya inceleme başlatmış mıdır?
5. Kadın kurumlarının kapatılmasının gerekçesi nedir? Kayyım atanmış belediyelerde kadın kazanımlarına yönelik kurumlar ve projeler neden hedef alınmaktadır? Kadınlara yönelik hizmetlerin tasfiyesi, Bakanlığınızın toplumsal cinsiyet eşitliği politikasıyla nasıl bağdaştırılmaktadır?
6. Çok dilli belediyecilik uygulamalarına neden son verilmektedir? Kayyım atanmış belediyelerde Kürtçe başta olmak üzere diğer dillerde verilen hizmetlerin sonlandırılması, belediye tabelalarındaki çok dilli ifadelerin kaldırılması, anadilde hizmet hakkını ihlal etmiyor mu?
7. Kayyımların belediye taşınmazlarını üçüncü şahıslara devretme yetkisi var mıdır? Kayyım yönetimleri döneminde belediye mülklerinin yandaş vakıflara ve gruplara devredildiği iddiaları hakkında Bakanlığınızca herhangi bir soruşturma yürütülmekte midir?
8. Kayyım uygulaması hangi süreyle devam edecek? Görevden alınan belediye eş başkanları yerine neden seçim yapılmamaktadır? Bakanlığınız, kayyım yönetimlerinin süresine dair herhangi bir sınır belirlemede midir?
9. Kayyımların atanmasında siyasi saikler var mıdır? Kayyım atamalarının büyük çoğunluğunun DEM Parti ve CHP'li belediyelere yönelik olması, İçişleri Bakanlığı'nın yerel yönetimlere partizan bir tutumla yaklaştığı iddialarını güçlendirmiyor mu?
10. Kayyım rejiminin ülke demokrasisine etkileri üzerine herhangi bir değerlendirme yapılmış mıdır? İçişleri Bakanlığı, kayyım atamalarının halkın hukuka ve adalete olan güveni ve ülkenin uluslararası demokratik itibarına verdiği zarar konusunda herhangi bir çalışma veya değerlendirme yapmış mıdır veya yapacak mıdır?